

EVROPSKÝ PARLAMENT

2004

2009

Dokument ze zasedání

KONEČNÉ ZNĚNÍ
A6-0062/2005

21. 3. 2005

ZPRÁVA

o výroční zprávě Rady pro Evropský parlament o hlavních hlediscích a základních možnostech SZBP, včetně finančních důsledků pro souhrnný rozpočet Evropských společenství – 2003
(8412/2004 - 2004/2172(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodaj: Elmar Brok

PR_INI_art47-1

OBSAH

	Strana
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	13
POSTUP.....	17

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o výroční zprávě Rady pro Evropský parlament o hlavních hlediscích a základních možnostech SZBP, včetně finančních důsledků pro souhrnný rozpočet Evropských společenství – 2003 (8412/2004 - 2004/2172(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Ústavě pro Evropu, podepsanou v Římě dne 29. října 2004,
- s ohledem na Evropskou bezpečnostní strategii, kterou přijala Evropská rada dne 12. prosince 2003,
- s ohledem na výroční zprávu Rady za rok 2003 (8412/2004),
- s ohledem na interinstitucionální dohodu ze dne 6. května 1999 mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí o rozpočtové kázní a o zdokonalení rozpočtového procesu¹, oddíl H, odstavec 40,
- s ohledem na článek 21 Smlouvy o EU,
- s ohledem na své usnesení ze dne 12. ledna 2005 o Smlouvě o Ústavě pro Evropu²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 23. října 2003 o pokroku dosaženém při provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 29. ledna 2004 o vztazích mezi Evropskou unií a Organizací spojených národů⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 20. listopadu 2003 na téma „Širší Evropa – sousedství: nový rámec pro vztahy s našimi východními a jižními sousedy“⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 10. dubna 2003 o prioritách a nedostatcích nové evropské bezpečnostní a obranné architektury⁶,
- s ohledem na doporučení Rady ze dne 26. února 2004 ke vztahům mezi Evropskou unií a Ruskem⁷,
- s ohledem na své usnesení ze dne 22. dubna 2004 o stavu transatlantického partnerství před vrcholnou schůzkou EU–USA v Dublinu ve dnech 25.–26. června 2004⁸ a ze dne 13. ledna 2005 o transatlantických vztazích⁹,

¹ Úř. věst. C 172, 18.6.1999, s. 1.

² P6_TA-PROV(2005)0004.

³ Úř. věst. C 82 E, 1.4.2004, s. 99.

⁴ Úř. věst. C 96 E, 21.4.2004, s. 79.

⁵ Úř. věst. C 87 E, 7.4.2004, s. 506.

⁶ Úř. věst. C 64 E, 12.3.2004, s. 599.

⁷ Úř. věst. C 98 E, 23.4.2004, s. 182.

⁸ P5_TA(2004)0375.

⁹ P6_TA-PROV(2005)0007.

- s ohledem na své usnesení ze dne 23. října 2003 o míru a důstojnosti na Středním východě¹ ,
 - s ohledem na své doporučení Radě ze dne 24. září 2003 k situaci v Iráku² ,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 12. února 2004 o Afganistanu: výzvy a výhledy do budoucna³ ,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 15. listopadu 2001 o globálním partnerství a společné strategii pro vztahy mezi Evropskou unií a Latinskou Amerikou⁴ ,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 13. ledna 2005 o nedávné katastrofě způsobené tsunami v Indickém oceánu⁵,
 - s ohledem na závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady v Bruselu ve dnech 16.–17. prosince 2004, a zejména na její rozhodnutí týkající se terorismu a vnějších záležitostí,
 - s ohledem na čl. 112 odst. 1 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci a stanovisko Rozpočtového výboru (A6-0062/2005),
- A. vzhledem k tomu, že Parlament nepovažuje současnou praxi Rady, která mu pouze předává souhrnný seznam akcí za předchozí rok a nekonzultuje s Parlamentem hlavní hlediska a základní možnosti pro rok následující, za dostatečnou formu konzultace podle článku 21 Smlouvy o EU,
- B. vzhledem k tomu, že stávající praxe by proto měla skončit a Rada by měla zvolit jiný přístup, kterým bude skutečně konzultovat s Parlamentem výše uvedeným způsobem ***vedoucím k jeho užšímu zapojení***,
- C.** vzhledem k tomu, že duch a věcný obsah Smlouvy o Ústavě pro Evropu, podepsané v Římě dne 29. října 2004, by již před její ratifikací měl mít významné důsledky z hlediska provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU v roce 2005 a v dalších letech,
- D. vzhledem k tomu, že se Parlament opakovaně vyjádřil ke způsobu, jakým by mělo probíhat udržování vztahů s některými regiony a zeměmi a jakým dosáhnout jeho lepší rovnováhy v zájmu posílení globálního charakteru vnější politiky Unie,
- E. vzhledem k tomu, že současné financování SZBP a EBOP je naprosto nedostatečné, jak kvantitativně, tak kvalitativně, a také z hlediska možnosti jeho demokratické kontroly,

¹ Úř. věst. C 82 E, 1.4.2004, s. 610.

² Úř. věst. C 77 E, 26.3.2004, s. 226.

³ P5_TA (2004)0098.

⁴ Úř. věst. C 140 E, 13.6.2002, s. 569.

⁵ P6_TA-PROV(2005)0006.

1. i když je spokojen se způsobem, jakým vysoký představitel/generální tajemník Rady skutečně plně informoval Parlament o vývoji v hlavních otázkách SZBP, důrazně odmítá přístup *a posteriori*, který dosud Rada uplatňovala, když pouze předkládala souhrnný seznam činností SZBP v předchozím roce, a považuje takový postup za jasné porušení článku 21 Smlouvy o Evropské unii a interinstitucionální dohody ze dne 6. května 1999, pokud jde o předběžnou konzultaci s Evropským parlamentem;
2. žádá proto Radu, aby přestala postupovat tímto způsobem a zvolila přístup *a priori*, kterým by s Parlamentem konzultovala na začátku každého roku hlavní hlediska a základní možnosti, které Rada vidí pro daný rok v globálních i v horizontálních otázkách, a také priority plánované pro jednotlivé geografické oblasti; dále žádá Radu, aby následně informovala Parlament o tom, zda a jakým způsobem prakticky uplatnila příspěvek Evropského parlamentu;
3. má v úmyslu přispět k úsilí o zvýšení možnosti demokratické kontroly v otázkách SZBP konáním pravidelných diskusí s národními parlamenty v rámci čtvrtletní výměny názorů s vysokým představitelem/generálním tajemníkem Rady a s komisařem pro vnější vztahy, včetně diskuse o pozměňovacích návrzích národních parlamentů k výroční zprávě Evropského parlamentu o SZBP;
4. vyzývá Radu a vysokého představitele/generálního tajemníka Rady, aby se aktivně účastnili výroční debaty o evropské bezpečnostní strategii s Evropským parlamentem a s národními parlamenty;
5. vybízí Radu i členské státy k tomu, aby dále prohloubily parlamentní projednávání EBOP, a to na národní úrovni posílením role národních parlamentů při schvalování operací EBOP a na evropské úrovni tím, že Evropský parlament získá významnou roli při posuzování celého rozpočtu SZBP;
6. **žádá Radu, aby zajistila provádění svých politických nástrojů, jako například sankční politiky, s větší přísností a politickým odhodláním;**

Hlavní hlediska a základní možnosti SZBP pro rok 2005 s ohledem na podepsání Ústavní smlouvy

7. vyslovuje názor, že duch (a věcný obsah) ustanovení nové Smlouvy týkajících se SZBP by měl být uplatňován již nyní, jak se již stalo v případě zřízení Evropské obranné agentury, koncepce „útvary první linie“, vytvoření propracované politiky sousedství EU, která by měla být daleko významnější než současná politika sousedství, a uplatňování ustanovení o solidaritě v boji proti teroristickým hrozbám nebo útokům; *odstraňování následků těchto činů by mělo být prováděno účinnou koordinací vhodných činností včetně současných a budoucích nástrojů civilní ochrany a rovněž povinností vzájemné solidarity poskytovat pomoc a podporu v případě ozbrojené agrese proti kterémukoliv členskému státu Evropské unie;*
8. žádá proto, aby byl informován současně s Radou o jakémkoli budoucím návrhu, který předloží místopředseda Komise/ministr zahraničních věcí EU ve věci přípravy společné zahraniční a bezpečnostní politiky pro rok 2005, **a aby byl do něj více zapojen;**
9. vyslovuje přání, aby budoucí evropský útvar pro vnější činnost hrál klíčovou roli v oblasti vnější činnosti a byl nápomocen ministrovi zahraničních věcí

EU/místopředsedovi Komise; v každém případě připomíná potřebu zachovat pravomoci Parlamentu a ponechat Parlamentu možnost kontrolovat nový útvar jako celek, zejména s ohledem na začlenění částí Komise do tohoto nového útvaru (GŘ pro vnější vztahy, delegace ES atd.); žádá o to, aby byla perspektiva dalšího vývoje v mezivládních prvcích (tu musí zajistit zejména členské státy), aby mohl budoucí útvar působit v rámci integrovaného modelu Společenství jako součást Komise, přičemž by se v mezivládních otázkách nadále plně řídila vůlí Rady;

10. žádá Radu, aby vyvinula maximální úsilí s cílem naplnit ustanovení Ústavní smlouvy o solidaritě při obraně skutečným obsahem, jakmile vstoupí Smlouva v platnost;
11. považuje za nezbytné, aby komisař pro vnější vztahy a vysoký představitel pro SZBP nyní po podpisu Ústavní smlouvy uplatňovali nové standardy a plně průběžně informovali Parlament, konzultovali s ním *a dále jej zapojili* do veškerých otázek SZBP a EBOP; zdůrazňuje potřebu zajistit zejména demokratickou kontrolovatelnost a průhlednost všech činností Evropské obranné agentury;
12. *vítá zřízení Evropské obranné agentury a přípravná opatření Komise v oblasti bezpečnostního výzkumu; domnívá se, že by ve střednědobém finančním plánu měla být na bezpečnostní výzkum ročně přidělena vhodná částka;*
13. žádá Radu, aby také pravidelně konzultovala s Parlamentem hlavní hlediska a základní možnosti, které navrhuje u EBOP, a průběžně informovala Parlament o tom, jak se tato politika vyvíjí, v souladu s čl. I-41 odst. 8 Smlouvy o Ústavě pro Evropu; taková konzultace by měla probíhat stejným způsobem, jaký je požadován výše v případě SZBP;

Konkrétní návrhy ke globálním a horizontálním otázkám pro rok 2005

14. vítá bezpečnostní strategii Evropské unie, kterou přijala Evropská rada dne 12. prosince 2003; plně se ztotožňuje s jejím uceleným přístupem v oblasti civilní i vojenské a s jejími klíčovými koncepty preventivního závazku a účinné mnohostrannosti, které musí být charakteristické i pro SZBP a EBOP, a upozorňuje na zprávu, kterou o této strategii právě vypracovává Výbor pro zahraniční věci; zdůrazňuje potřebu vybudovat si schopnost rychle reagovat v případě humanitárních pohrom a katastrof;
15. *v tomto kontextu zdůrazňuje potřebu vytvořit odpovídající bezpečnostní kulturu, jak zamýšlí Bezpečnostní strategie, a proto bezvýhradně podporuje práci momentálně prováděnou na zavedení koncepce školení EU v oblasti EBOP; vytvoření a zřízení Evropské bezpečnostní a obranné univerzity musí v budoucnosti poskytovat Evropské unii a členským státům kvalitně vyškolené pracovníky schopné efektivně pracovat v oblasti EBOP; proto musí tato Univerzita stát na životaschopném základě a být příslušně financována;*
16. plně podporuje současné společné úsilí o uskutečnění Strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení, s ohledem na revizi Smlouvy OSN o nešíření jaderných zbraní z roku 2005 a na aktivní roli, kterou by měla EU hrát v této souvislosti a při prosazování rezoluce Rady bezpečnosti OSN 1540 (2004); poukazuje na své dřívější postoje k ručním zbraním a na své usnesení ze dne 22. dubna 2004 o výsledcích přezkoumání Ottawské úmluvy o protipěchotních minách; *zdůrazňuje svou podporu posilování Kodex EU pro*

vývoz zbraní a podporu EU při prosazování Mezinárodní smlouvy o obchodu se zbraněmi;

17. *zdůrazňuje svou zásadní víru v to, že jaderné odzbrojování významně přispěje k mezinárodní bezpečnosti a strategické stabilitě a omezí nebezpečí šíření jaderných zbraní; vyzývá ty členské státy, které vlastní arzenál jaderných zbraní, aby splnily svou povinnost vyplývající z článku 6 smlouvy o dalším nešíření jaderných zbraní; žádá členské státy, aby na nadcházející hodnotící konferenci o smlouvě o dalším nešíření jaderných zbraní podpořily novou iniciativu na mezinárodní úrovni o nových jaderných nebezpečích navrženou generálním tajemníkem OSN Kofi Annanem a o jaderném odzbrojení a revitalizaci Konference OSN o odzbrojení navrženou ředitelem Mezinárodní agentury pro atomovou energii (IAEA) Mohammedem El Baradeiem;*
18. sdílí názor Evropské rady, že boj proti terorismu bude i nadále prioritou EU a klíčovým prvkem politiky vnějších vztahů, *zároveň však opětovně zdůrazňuje, že se nesmí uskutečňovat na úkor lidských práv a občanských svobod*, a doporučuje usilovat o větší koherentnost a rozhodnost protiteroristické politiky Unie vůči třetím zemím:
- a) zintenzivněním politického dialogu o terorismu s partnerskými třetími zeměmi,
 - b) posílením spolupráce s mezinárodními a regionálními organizacemi (zejména s Protiteroristickým výborem OSN a s NATO), *a zejména obnovením autority systému OSN,*
 - c) uplatňováním Prohlášení EU a USA o boji proti terorismu z roku 2004,
 - d) podporou strategie cílené pomoci, kterou uskutečňuje Komise a která se již uplatňuje v programech CARDS, TACIS, MEDA aj. a pro kterou bude on nynížska charakteristický přístup součinnosti v prioritních oblastech podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN 1373,
 - e) posílením využívání mechanismů rychlé civilní/vojenské reakce,
 - f) důsledným uplatňováním protiteroristických ustanovení, které jsou součástí dohod se zeměmi, u nichž existují důkazy o teroristických hrozbách nebo konkrétních teroristických aktivitách, např. najímání, výcvik nebo financování teroristů, nebo s kteroukoli jinou zemí, která je potenciální hrozbou pro Unii; domnívá se, že je třeba věnovat pozornost návrhu interinstitucionálního kodexu chování pro politiku vnějších vztahů Unie, který předložil Parlament v roce 2002,
 - g) plným využíváním konkrétních operací EBOP, kdykoli to bude zapotřebí,
 - h) zajištěním dodržování mezinárodního práva v oblasti humanitární a v oblasti lidských práv v souvislosti se všemi podniknutými opatřeními,*
 - i) zajištěním aktivního přispění Evropské unie k mírovému a spravedlivému řešení dlouhotrvajících regionálních otázek s patřičným ohledem na rozhodnutí OSN a její mezinárodně uznávané role a bojem s kritickými sociálními problémy (chudoba, sociální vyřazení), které přispívají k násilí a terorismu.*
19. *přikládá maximální důležitost svému vlastnímu příspěvku k boji proti terorismu; naléhá proto na Výbor pro zahraniční věci a na Výbor pro občanské svobody, aby se snažily*

nalézt vhodný postup pro přípravu doporučení k této věci určené Radě i Komisi; žádá v této souvislosti Radu, aby plně informovala Výbor pro zahraniční věci a Výbor pro občanské svobody spravedlnost a vnitřní věci a konzultovala s nimi problematiku EU seznamu teroristických organizací; vítá v této souvislosti pozitivní reakci lucemburského předsednictví;

20. *pokládá za zásadní, že by se v případě přírodních pohrom měly být zdroje pro kapacity vybudované Radou a Komisí v oblasti civilní/vojenské, včetně jednotky pro civilní/vojenské plánování a zařízení jako je GALILEO a GMES;*

Priority Parlamentu v jednotlivých geografických oblastech pro rok 2005

21. *žádá Radu, aby učinila okamžité kroky k nápravě stávající geografické nevyváženosti aktů SZBP přijatých v posledních deseti letech, aby bylo dosaženo spravedlivější rovnováhy mezi jednotlivými regiony v souladu s globálními ambicemi Unie; žádá Radu, aby zejména našla geografickou rovnováhu mezi úsilím dosud směřovaným na východ vzhledem k rozšíření a novým směřováním na jih Středomoří; **nicméně zdůrazňuje, že by se měla vyhnout jakýmkoliv projevům ochlazujícího se zájmu EU o pokrok nejméně v oblasti západního Balkánu, Ukrajiny a Gruzie;***
22. *doporučuje proto, aby Rada přijala nezbytná opatření, která umožní EU využít privilegované vztahy s některými geografickými oblastmi (prostřednictvím regionálních, mnohostranných nebo dvoustranných dohod o přidružení atd.) k posílení své mnohostranné váhy při jednání s dalšími zeměmi a regiony, s nimiž takové privilegované vztahy zatím nebyly navázány; **dále zdůrazňuje, že se nesmí dávat vyšší priorita sousedním oblastem EU na úkor klíčových vztahů a solidarity mezi EU a rozvojovými zeměmi po celém světě;***
23. *přikládá však maximální důležitost především postupnému rozšiřování Unie, jak o něm rozhodla Evropská rada ve dnech 16.–17. prosince 2004, za druhé rozvoji evropské politiky sousedství jako nejvyšším prioritám Unie v politickém programu na rok 2005, včetně evropského hospodářského prostoru pro evropské země; trvá na klíčovém významu maximálního úsilí o dosažení mírového a obecně přijatelného řešení konfliktu na Středním východě na základě čtyřstranné „cestovní mapy“ a uskutečňování strategického partnerství se Středomořím a Středním východem, o kterém rozhodla Evropská rada v červnu 2004; **vítá proto nedávnou schůzku na nejvyšší úrovni mezi Arielem Sharonem a Abu Mazenem v Sharm-el-Sheiku;** trvá rovněž na maximálním úsilí přispět k vyřešení jiných probíhajících nebo hrozících konfliktů **a krizí,** např. v Kosovu, v Dárfúru v Somálsku, **v oblasti Velkých jezer,** v Íránu a v **Severní Koreji (KLR), a k prosazování sociálního pokroku ve světě v souladu s rozvojovými cíly tisíciletí OSN;***
24. *přikládá rovněž maximální důležitost pokračování a dalšímu rozvoji evropské strategie pro západní Balkán za účelem postupné integrace zemí v tomto regionu do Evropských institucí, zejména ve světle zásadního rozhodnutí o konečném statutu Kosova, které má být učiněno v druhé polovině roku 2005;*
25. *je připraven pracovat s Radou a Komisí na dlouhodobé strategické reorganizaci Srbska a Černé Hory včetně Kosova s cílem pomoci dosáhnout společné mírové budoucnosti v*

Evropské unii pro všechny národy v tomto regionu;

26. *očekává úzkou spolupráci s Radou a Komisí s cílem politicky a ekonomicky podepřít pokračující mírový proces na Středním východě;*
27. *považuje za důležité, aby mezi EU a USA byly konstruktivní vztahy a aby se NATO znovu stalo fórem pro politickou diskusi rovných partnerů, ve které je třeba nalézt rozumnou rovnováhu mezi nástroji prevence, krizového řízení a vojenských kapacit; považuje za nezbytné přijmout společný postoj (EP-US Kongres) k určitým globálním otázkám společného zájmu (boj proti terorismu, regionální konflikty, šíření zbraní hromadného ničení, spolupráce v oblasti energetiky, změny klimatu, atd.) a domnívá se, že zejména v roce 2005, k desátému výročí Madridské deklarace, by se měl transatlantickým vztahům dát nový impuls – dokončení transatlantického trhu do roku 2015, aktualizace nové transatlantické agendy a co nejrychlejší vstup dohody o transatlantickém partnerství v platnost a to v každém případě do dvou let;*
28. *zdůrazňuje potřebu úzké spolupráce mezi EU a USA na řešení globálních ekonomických, politických a bezpečnostních problémů; žádá o vypracování nového transatlantického programu s cílem vytvořit strukturu pro dialog o globálních otázkách;*
29. *vyzývá Radu, aby s Evropským parlamentem prodiskutovala koncepci „strategického partnerství“ se třetími zeměmi, které musí být založeno na sdílení a rozvíjení společných hodnot; v této souvislosti žádá o celkové vyhodnocení strategického partnerství s Ruskou federací a Čínou;*
30. *žádá Radu i Komisi, aby vynaložily veškeré úsilí k vytvoření úzkých vztahů s Ruskem, s přihlédnutím k našim společným zájmům a hodnotám a na základě plného dodržování lidských práv, právního státu a demokracie;*
31. *podporuje v této souvislosti návrh Rady na společné EU/Rusko krizové řízení konfliktů v Transnistrii a na Jižním Kavkaze; poukazuje na to, že válka v Čečensku komplikuje rozvoj skutečného partnerství, a zdůrazňuje svůj požadavek na politické řešení konfliktu se zapojením veškerých demokratických složek čečenské společnosti;*
32. *vyjadřuje politování, že se vztahy s Čínou rozvíjí pouze v oblasti obchodní a ekonomické bez zásadního pokroku v oblasti lidských práv a demokracie; v této souvislosti žádá Radu, aby nezrušila zbrojní embargo a našla způsoby, jak podpořit dialog, uvolnit napětí a podpořit odzbrojení v rámci vztahů s druhou stranou Tchaj-wanského průlivu;*
33. *vyjadřuje nejhlubší obavy z vysokého počtu raket v jižní Číně namířených přes Tchaj-wanský průliv a ze záměru Čínské lidové republiky přijmout tzv. „anti-separační zákon“, který by neospravedlnitelně vyhrotil situaci na druhé straně zálivu; vyzývá Čínskou lidovou republiku a R.O.C. na Tchaj-wanu, aby pokračovaly v politických jednáních založených na vzájemném porozumění a uznání s cílem podpořit stabilitu, demokracii, lidská práva a právní řád ve východní Asii;*
34. *podporuje snahu Británie, Francie a Německa a Rady a Komise podpořit Írán, aby se stal aktivním a shovívavým partnerem v regionu, který plně dodržuje otázky lidských práv, a zajistit, že nebude vyvíjet jaderné zbraně; a zdůraznit, že důkazy o vývoji těchto*

zdraní budou mít ty nejdůležitější důsledky pro vztahy mezi EU a Íránem;

35. *podporuje další upevnění evropských závazků v Afganistanu a podporuje spolehlivé a životaschopné střednědobé financování tohoto úkolu; souhlasí s posilováním úsilí o obnovení mezinárodního společenství; v této souvislosti přikládá zvláštní důležitost rozvoji systému školství, zlepšování postavení žen, dívek a dětí, opatření pro odzbrojení a opětovnou integraci a rozvoji a realizaci ekonomických alternativ k pěstování opia;*
36. *žádá Radu, aby co nejdříve zahájila postup pro přijetí společného postoje k Iráku v oblasti SZBP;*
37. *v této souvislosti vyjadřuje své hluboké obavy týkající se prohlášení Korejské lidově demokratické republiky ze dne 10. února 2005, ve kterém vyhláší svůj záměr časově neomezeně zastavit účast v multilaterálních jednáních o svém jaderném programu;*
38. odkazuje na mnoho svých usnesení a zpráv týkajících se jednotlivých geografických oblastí, které obsahují cenné příspěvky k diskusi o tom, jak by se měla vyvíjet politika Unie vůči těmto geografickým oblastem, aby bylo dosaženo výše uvedené vyváženosti;
39. znovu zdůrazňuje aktivní roli, kterou musí hrát Unie ve svých vztazích s třetími zeměmi při prosazování dodržování lidských práv a zajišťování plnění rozvojových cílů tisíciletí jako důležitých a nedílných součástí jak SZBP, tak EBOP;
40. poukazuje na společný postup EU při nedávných volbách na Ukrajině jako na dobrý příklad toho, jak by měly jednotlivé evropské orgány v součinnosti s členskými státy reagovat a chopit se iniciativy, když jde o společné evropské zájmy a hodnoty; zavazuje se, že v případě Ukrajiny bude podporovat další kroky, protože poslední události bezpochyby představují velké výzvy i pro Unii;
41. *žádá Radu, Komisi a členské státy, aby kromě opatření plánovaných v akčním plánu evropské politiky sousedství zvážily jiné formy vztahů s Ukrajinou, které by jí daly jasnou evropskou perspektivu a reagovaly na projevené aspirace valné většiny ukrajinského národa, které v konečném důsledku mohou vést ke vstupu Ukrajiny do EU;*

Názor Parlamentu na roli Unie v některých mnohostranných organizacích

42. do doby, než vstoupí v platnost nová Ústavní smlouva, která dává Unii právní subjektivitu, doporučuje, aby byla přijata nezbytná opatření ke zvýšení zastoupení Unie jako celku v jednotlivých mezinárodních mnohostranných organizacích, zejména v OSN, v Mezinárodním trestním soudu, v Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), v Radě Evropy a na ostatních důležitých fórech; **žádá Radu a Komisi o zapojení poslanců Evropského parlamentu tam, kde je to vhodné, do plnění těchto cílů;** zdůrazňuje zejména potřebu zintenzivnit vztahy EU s OBSE a s Radou Evropy a také s OSN; žádá, aby byla Parlamentu svěřena role odpovídající vysoké úrovni parlamentní diplomacie, s níž přispívá k rozvoji SZBP;
43. vyslovuje názor, že Unie jako celek by měla zejména hrát důležitou roli v systému OSN a měla by podpořit reformu OSN podle návrhů obsažených ve zprávě Komise na vysoké

úrovni pro hrozby, výzvy a změnu;

Názor Parlamentu na financování SZBP v roce 2005

44. opakuje, že připravenost na pět hlavních hrozeb evropské bezpečnosti, jak je uvádí Evropská bezpečnostní strategie (terorismus, šíření zbraní hromadného ničení, regionální konflikty, selhání státních struktur, organizovaná trestná činnost) bude vyžadovat dlouhodobé nasazení ve vnější politice s použitím veškerých dostupných nástrojů, včetně značných investic do výzkumu v oblasti bezpečnosti ***a prevence konfliktů*** a dosažení konkrétních, udržitelných rozpočtových kompromisů, které budou výslovně uvedeny v budoucím finančním výhledu na léta 2007–2013;
45. trvá na tom, že již není dále možné činit rozdíl mezi civilními a vojenskými výdaji, zejména pokud jde o operace EBOP, konkrétně operace, které uskutečňuje pouze sama Unie a které jsou plánovány a prováděny prostřednictvím jejího civilního/vojenského útvaru;
46. znovu proto zdůrazňuje, že společné náklady na vojenské operace v rámci EBOP by měly být hrazeny z rozpočtu Společenství (jak je tomu již v civilní sféře v případě policejních operací) a nikoli z doplňkového rozpočtu nebo z počátečního fondu členských států, jak je nyní stanoveno;
47. za tímto účelem připomíná nové možnosti, které skýtá financování budoucích zásahů plánovaných „útvárů pro řešení humanitárních katastrof“ v případě přírodních pohrom, při nichž je nutné nasadit jak civilní, tak vojenské prostředky pomoci, jako při nedávné katastrofě způsobené tsunami v jižní Asii; ***žádá v této souvislosti Radu a Komisi o vypracování nového návrhu, který také zvaží návrh Evropského parlamentu na evropské civilní mírové sbory a zřízení evropských dobrovolných pomocných sborů v souladu s ustanovením článku III-321 Ústavy;***
48. žádá Radu, aby v případě jakékoli budoucí operace EBOP v rámci boje proti terorismu a bez ohledu na stávající pravidla, jako je zásada „náklady se hradí tam, kde k nim došlo“ a na jakékoli jiné postupy *ad hoc*, jako je tzv. „mechanismus Athena“, zvažila možnost úhrady společných nákladů na tyto operace z rozpočtu Společenství;

*

* *

49. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, parlamentům členských států, generálnímu tajemníkovi OSN, ***generálnímu tajemníkovi NATO*** a předsedovi Rady Evropy.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Dne 30. dubna 2004 předložila Rada Parlamentu svou výroční zprávu o hlavních hlediscích a základních možnostech SZBP, včetně finančních důsledků pro souhrnný rozpočet Evropských společenství (oddíl H, odstavec 40 interinstitucionální dohody ze dne 6. května 1999) za rok 2003. Jak Rada jasně uvedla, omezuje se záběr zprávy za rok 2003 na popis činností SZBP. Zpráva sama má pouhých 10 stran, zbývajících 118 stran zabírá sedm příloh, které popisným způsobem podávají seznam globálních a horizontálních položek a uvádějí priority v různých geografických oblastech, situaci, pokud jde o mnohostranná fóra, některé výhledy budoucí činnosti a některé právní akty týkající se finančních otázek a právních aktů. I když je třeba uznat, že tato struktura odpovídá struktuře výroční zprávy, kterou Parlament v minulosti požadoval, je skutečností, že to, že Rada překládá tyto *a posteriori*, se nijak neslučuje s právem Parlamentu, aby s ním byly tyto činnosti náležitě konzultovány, nikoli aby byl pouze informován o hlavních hlediscích a základních možnostech SZBP. Právě proto bude prvním doporučením zpravodaje odmítnout tento přístup *a posteriori* a požádat Radu, aby takový postup již nadále neuplatňovala a zvolila přístup *a priori*, kterým budou s Evropským parlamentem na začátku každého roku konzultována hlavní hlediska a základní možnosti navrhané Radou pro daný rok jak v globální, tak v horizontální rovině, a také priority plánované pro jednotlivé geografické oblasti. Dále žádá Radu, aby následně informovala Parlament o tom, zda a jak prakticky uplatnila příspěvek Evropského parlamentu.

Jak uvádí Rada ve své zprávě, hlavními politickými kroky v roce 2003 bylo v zásadě přijetí nové Evropské bezpečnostní strategie Evropskou radou dne 12. prosince 2003, dále přijetí strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení, rozvíjení vojenských kapacit potřebných pro krizové řízení Evropské unie, včetně prohlášení o operačních schopnostech podle helsinské cílové lhůty (připouštějí se různé nedostatky), zřízení Evropské obranné agentury a zahájení dvou civilních operací EBOP a první dvě vojenské operace (Operace Concordia a Operace Artemis). Mimoto byly také schváleny dva komplexní rámce pro trvalé vztahy mezi Evropskou unií a OSN na jedné straně a Evropskou unií a NATO na straně druhé. Nejvýznamnějším krokem, ke kterému došlo před předložením zprávy v dubnu 2004, byly bezpochyby přípravné práce (Evropský konvent a následná Mezivládní konference), které vedly k podpisu Smlouvy o Ústavě pro Evropu dne 29. října 2004.

Některé očekávané důsledky podpisu Ústavní smlouvy pro hlavní hlediska a základní možnosti SZBP pro rok 2005

Z tohoto důvodu a s přihlédnutím k předchozímu odstavci se zpravodaj kloní k tomu, aby Parlament ve své odpovědi trval na tom, aby byl od nynějška uplatňován přístup *a priori*, spíše než aby se zabýval událostmi z roku 2003 uvedenými ve zprávě Rady. Proto se usnesení věnuje hlavním východiskům a základním možnostem SZBP pro rok 2005 s ohledem na podepsání Ústavní smlouvy.

Jak již náš výbor nastínil, přináší Ústavní smlouva řadu zlepšení v oblasti SZBP, především obsahuje nové vymezení zásad a cílů vnější činnosti Unie, zejména těch, které se týkají souladu společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU s mezinárodním právem a dodržování

zásad Charty Spojených národů. Za druhé jsou všechny relevantní články současných Smluv týkající se různých hledisek vnější činnosti Unie seskupeny v nové hlavě V v části III. Za třetí, Unie získává právní subjektivitu. Konečně, Ústava zřizuje evropský útvar pro vnější činnost.

Je třeba v této souvislosti rovněž poznamenat, že Ústavní smlouva také obsahuje řadu zásadních zlepšení v oblasti EBOP, včetně aktualizace Petersbergských úkolů, mnohonárodní síly, které zřizují členské státy a které jsou k dispozici pro EBOP, kompromis vedoucí k postupnému zlepšení vojenských kapacit a zřízení agentury pro oblast rozvoje obranných kapacit, výzkumu, pořízování a vyzbrojování, evropská rozhodnutí jako nový nástroj pro provádění SZBP/EBOP, plnění úkolů EBOP v rámci Unie skupinou členských států, stálá strukturovaná spolupráce mezi členskými státy, které splňují vyšší kritéria vojenských kapacit v rámci Unie pro nejnáročnější úkoly, ustanovení o vzájemné solidaritě, které zakládá povinnost všemi prostředky, které jsou v moci každého členského státu, pomoci jinému členskému státu, který je obětí ozbrojené agrese na svém území (aniž je dotčena bezpečnostní a obranná politika některých členských států nebo role, kterou hraje NATO v případě některých členských států) a ustanovení o solidaritě, které stanoví vzájemnou pomoc s cílem předejít teroristickým hrozbám a teroristickým útokům nebo v případě pohromy.

Z pohledu zpravodaje by tedy měla většina výše uvedených zlepšení, ne-li všechny, jak v oblasti SZBP, tak v oblasti EBOP, již od nynějška nabývat účinku, přinejmenším na úrovni politiky, aniž bychom čekali na formální ratifikaci Ústavní smlouvy. To by se mělo konkrétně týkat hlavních hledisek a základních možností SZBP pro rok 2005.

Zmínka o některých globálních a horizontálních otázkách pro rok 2005

Kromě institucionálních kroků uvedených v předchozích odstavcích by podle mínění zpravodaje měla být věnována zvláštní pozornost hlavním hrozbám pro evropskou bezpečnost uvedeným v Evropské bezpečnostní strategii. Jde o terorismus, šíření zbraní hromadného ničení, regionální konflikty, selhání státních struktur a organizovanou trestnou činnost. Vzhledem ke skutečnosti, že tato otázka je již předmětem důležité zprávy výboru AFET, bylo by lépe počkat na tuto zprávu, která se těmito otázkami bude zevrubně zabývat. Je však třeba zdůraznit, že návrhy „preventivního závazku“ a „účinné mnohostrannosti“ by měly být považovány za dva nejvýznamnější příspěvky pro evropskou bezpečnost. Především – a proti mínění těch, kteří jsou přesvědčeni, že tato snaha o mnohostrannost vyplývá ze slabosti ve srovnání se snahou silných mocností jednat na vlastní pěst – je zpravodaj toho názoru, že úsilí o mnohostrannost znamená spíše vyšší úroveň politické uspořádanosti, která je důsledkem evropské zkušenosti se staletými neustálými konflikty, válek a lidského neštěstí. Snaha o silné mezinárodní společenství, funkční mezinárodní instituce a mezinárodní pořádek založený na dodržování práva, která je podstatou této strategie, je jasným cílem, který naprosto odpovídá této vyšší úrovni politického uspořádání. Zásadní otázkou, kterou však Evropská bezpečnostní strategie neřeší, patrně pro její kontroverzní charakter, je, kdy bude použití síly nutné a legitimní. Nemůžeme než souhlasit s Evropskou bezpečnostní strategií, že základním rámcem pro mezinárodní vztahy musí být Charta Organizace spojených národů a že Rada bezpečnosti OSN má hlavní odpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti. Je však i nadále nejasné, za jakých okolností by bylo legitimní použít sílu jako poslední možnost při akcích EU.

Bude však zmínka i o společném evropském postupu proti terorismu. Evropa je nyní zároveň terčem i základnou terorismu a evropské země již zažily teroristické útoky. Parlament sdílí

názor, že boj proti terorismu stírá tradiční hranici mezi zahraniční a domácí politikou, a je připraven předložit návrhy na plné začlenění boje proti terorismu do politiky vnějších vztahů EU. EU je zdrojem 25 % globálního HDP a podílí se více než 50 % na oficiální rozvojové pomoci (ODA) a 40 % na rozpočtu OSN. Je jedním z nejdůležitějších globálních hospodářských partnerů a podepsala nejrozličnější dohody s více než 122 zeměmi. Unie má tedy dobrou výchozí pozici pro to, aby měla rozhodující postavení v boji proti terorismu, bude-li důsledně využívat obrovskou váhu a vliv, které má díky svým vztahům v oblasti hospodářství, obchodu a pomoci. Tato zpráva proto obsahuje některé počáteční návrhy a také doporučení vytvořit společnou pracovní skupinu, v níž by členové výborů AFET a LIBE pokračovali v probíhajících pracích na této otázce.

Názory Evropského parlamentu na geografické oblasti v roce 2005

Přehled rozdělení činnosti SZBP na jednotlivé geografické oblasti v období 1993–2003 ukazuje prioritu, kterou ve skutečnosti byly různé oblasti. Je třeba si povšimnout, že oblastí, která byla hlavní prioritou, byl západní Balkán a východní Evropa, kterých se týkalo přibližně 120 různých aktů, a pak subsaharská Afrika zhruba se 60 akty, Asie s 20 akty, Středomoří a Střední východ s méně než 20 akty a také Společenství nezávislých států asi s 15 akty; regionem, jemuž bylo věnováno nejméně aktů, je Latinská Amerika a Karibská oblast (méně než půl tuctu aktů). Pokud bychom pohlíželi na tento seznam z hlediska jednotlivých horizontálních otázek, na prvním místě by byly otázky zbrojení, odzbrojování a nešíření zbraní hromadného ničení s přibližně 40 akty, dále pak rozvíjející se EBOP s méně než 20 akty, ale s velkým náskokem před prevencí konfliktů a bojem proti terorismu – těchto dvou otázek se týkalo méně než půl tuctu aktů. Je jasné, že od té doby a s výhledem na rok 2005 se toto horizontální rozdělení dramaticky změnilo, a nyní jsou hlavními tématy aktů terorismus a EBOP. Je proto nanejvýš důležité, aby v otázce geografického rozdělení byla napravena jednoznačná nevyváženost míry pozornosti věnované jednotlivým geografickým oblastem, aby se SZBP stala skutečně globální politikou Unie a nezůstala pouhou částkou pro skupinku prioritních oblastí. Parlament v mnoha usneseních věnovaných různým oblastem doporučil, jak by se měla provádět politika Unie vůči jednotlivým oblastem, a tento rozsáhlý seznam není třeba opakovat. Postačí – jak to tato zpráva činí – trvat na nutnosti větší vyváženosti mezi regiony, aby Unie mohla v případě potřeby využít svých nadstandardních vztahů s některými oblastmi k podpoře svých názorů při jednání s jinými oblastmi a zeměmi, s nimiž ještě nemá takto zavedené nadstandardní vztahy.

Názory Evropského parlamentu na financování SZBP v roce 2005

Evropský parlament opakovaně vyslovil názor, že povinnost Unie dostát svým závazkům v řadě velmi zásadních otázek, jako je globální boj proti chudobě, prosazování dodržování lidských práv a demokracie a udržování vazeb s partnerskými zeměmi na celém světě, vyžaduje, aby byl pro tento účel k dispozici dostatek finančních prostředků. Kromě toho je stále zjevnější, že umělé rozlišování mezi civilními a vojenskými výdaji není nadále udržitelné, zejména s ohledem na obecný přístup spojující civilní a vojenská hlediska, který uplatňuje Unie v politice prevence konfliktů a krizového řízení, a také na poslední vývoj v oblasti EBOP, zejména pokud jde o samostatné operace EU, které se plánují a provádějí výhradně v rámci prostředků Unie.

To je totiž klíčový prvek pohledu Evropského parlamentu, který jednoznačně a důrazně

nesouhlasí se současným systémem vyčleňování prostředků na EBOP, který má přinejmenším dva nedostatky: za prvé je obecně známou skutečností, že takové prostředky unikají demokratické kontrole jak národních parlamentů, tak Evropského parlamentu; a za druhé, což je zřejmě vážnější, jsou důkazy svědčící o tom, že tyto prostředky jsou zpravidla financovány různými mechanismy, a v důsledku toho se hlavní finanční zátěž přesouvá na ty členské státy, které vysílají nejvíce jednotek, z čehož následně vyplývá neochota těchto států zapojovat se ve větší míře do budoucích operací. Je čas prolomit tento bludný kruh a tato zpráva obsahuje některé návrhy v tomto směru.

